

Koulun kestävän kehityksen työn merkitys kiinteistön jätehuollossa

Case: Helsingin peruskoulujen jätekustannukset ja -määrät

Susanna Saloranta, Helsingin yliopisto, Taloustieteen laitos, 2010

- Eri ympäristötoiminnan tasoluokituksen (taso 1-3) saaneiden peruskoulujen jätekustannusten ja -määrien välillä on huomattavia eroja erityisesti seka- ja biojätejakeiden kohdalla (euroa/ hlö /vuosi ja kg/ hlö/ vuosi).
- Jätteiden lajittelun havaittiin tehostuvan tasoilla noustessa. Sekajätteen keskimääräiset kustannukset ja jättemäärät laskivat huonoimman ja parhaimman tason 1-3 välillä. Biojätteen määrän keskiarvo nousi tasojen 1 ja 2 välillä ja laski sitten tasolle 3 noustessa.
- Näyttäisi siltä, että kestävän kehityksen työllä voidaan vaikuttaa peruskoulujen jätekustannuksiin ja -määriin eri tekijöiden avulla. Merkitseviä tekijöitä havaittiin olevan jäteastioiden määrien, kokojen ja tyhjennysrytmien optimoinnin lisäksi jäteastioiden jättemäärät ja täyttöasteet.
- Jättemäärät vähentyisivät, jos kestävän kehityksen työllä edistettäisiin jätteiden synnyn ehkäisyä ja jätteiden vähentämistä. Jätekustannusten vähentyminen edellyttäisi jätehuoltojärjestelyiden optimointia ja jäteastioiden täyttöasteiden säännöllistä seurantaa.
- Koulujen jätehuoltoprosessia ja sen seurantatapoja tulisi kehittää jättemäärien ja -kustannusten vähentämiseksi. Kehittämistyössä olisi myös huomioitava kiinteistöjen eri toimijoiden välisen yhteistyön välttämättömyys. Koulujen ekotukihenkilöiden roolia tulisi myös korostaa entisestään jätehuollon kehittämistyön edelläkävijöinä ja yhteyshenkilöinä käyttäjien ja muiden toimijoiden välillä.

Taloudelliset ohjauskeinot kestävän kehityksen edistämiseksi peruskouluissa

Toni Paju, Tampereen yliopisto, Yhteiskuntatieteiden laitos, 2010

- Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten koulujen kestävän kehityksen työn kautta säästyneet rahat voidaan palauttaa takaisin koulujen omaan käyttöön.

- Aineistona oli rehtoreiden sekä perusopetuksesta ja kiinteistöistä vastaavien toimialojen edustajien haastattelut neljässä erikokoisessa kunnassa (Helsingissä, Tampereella, Riihimäellä ja Vesilahdessa). Olemassa olevia käytäntöjä ei tutkimuksen kohdekunnista löytynyt.

Ehdotukset:

- 1) Suora kompensatio: opetuksesta vastaava toimiala budjetoit koulujen määrärahoihin ylimääräistä rahaa sen mukaan, kuinka paljon sähkö-, vesi- ja jätekuluissa on edellisenä vuonna (tai edellisinä vuosina keskimäärin) säästetty.
- 2) Ympäristöstipendit: opetuksesta tai kiinteistöistä vastaavat toimialat jakavat vuosittain kouluille stipendejä ansiokkaasta kestävän kehityksen työstä. Stipendeistä voidaan järjestää esimerkiksi kilpailu, ja ne voidaan jakaa eri kululuokkien mukaan (jätehuolto, sähkönkulutus, vedenkulutus).
- 3) Jätehuoltovastuun siirtäminen kouluille: jätehuoltoon kuluvat rahat siirretään koulujen omiin budjetteihin. Toteutetut säästöt näkyvät suoraan koulujen käytettävissä olevissa määrärahoissa.
- 4) Keskitetty tulospalkkiojärjestelmä: kestävän kehityksen työllä saavutetut säästöt palkitaan maksamalla koulujen määrärahoihin tulospalkkiota. Palkkion saamiseksi tulee saavuttaa tietty prosentuaalinen säästö sähkö-, vesi- tai jätekuluissa. Tulospalkkio olisi koulukohtainen, sillä siten se hyödyttää koko koulun kasvatus- ja kestävän kehityksen työtä.